

Lato 1896. Pierwszy strajk w Rzeszowie

Rzeszów przełomu XIX i XX wieku. Z prawej przywódca pierwszego strajku w mieście - młody Herman Lieberman

30 maja 1896 roku w Rzeszowie doszło do pierwszego, udokumentowanego w historii miasta, strajku. Od pracy odstąpili robotnicy budowlani, domagając się skrócenia do 10 godzin dnia pracy oraz podwyżki.

Protest zakończył się częściowym sukcesem. Jednym z jego przywódców był młody prawnik Herman Lieberman, późniejszy wieloletni poseł, wybitny działacz socjalistyczny i członek władz emigracyjnych.

Do strajku przystąpiło około pięciuset osób: murarzy, pomocników murarskich, cieśli. Jak na niespełna 20 tysięczne wówczas miasteczko było to dość duża liczba. Decyzję o proteście podjęto na tzw. zebraniu poufnym rzeszowskich robotników, któremu przewodniczył Lieberman, wówczas pracujący w jednej z miejscowych kancelarii prawnych. Ówczesne prawo ściśle regulowało zasady legalnych wieców i spotkań. Jedną z takich form był właśnie „zgromadzenie poufne”, odbywające się w zamkniętym pomieszczeniu, gdzie przewodniczący musiał znać wszystkich obecnych.

Na owym zebraniu przygotowana została lista postulatów skierowanych do majstrów: skrócenie dnia pracy z 11,5 do 10 godzin, 20 procentowa podwyżka płac, zniesienie pracy akordowej, obowiązek przynależności każdego pracownika do cechu, przestrzeganie 14-dniowego okresu wypowiedzenia oraz tygodniowe wypłaty. Niedługo później doszło jeszcze żądanie podwyżek płac dla pomocników murarskich.

Strajk, po kilkunastu dniach, zakończył się częściowym sukcesem. Udało się wynegocjować zmniejszenie czasu pracy, w niektórych przypadkach także podwyżkę płac. Po proteście nasiliły się jednak represje w stosunku do Liebermana, który wkrótce musiał opuścić Rzeszów i przenieść się do Przemyśla, gdzie z powodzeniem kontynuował działalność zarówno adwokacką jak i polityczną, szybko stając się jednym z przywódców galicyjskich socjalistów, w przyszłości członkiem austriackiego parlamentu, posłem na Sejm II RP i ministrem w emigracyjnym rządzie.

sj

<https://www.podkarpackahistoria.pl>